

Profilul Județului ALBA

Oportunități de dezvoltare și afaceri

2012

Twinning Follow Up EP017

Agencia pentru Dezvoltare Regională Centru | Ministerul Federal pentru Economie și Tehnologie

Cuprins

1. Prezentare generală.....	3
2. Infrastructura de transport	4
2.1. Accesibilitate. Principalele căi rutiere și feroviare de transport.....	4
2.2. Infrastructura de transport în cifre statistice.....	5
3. Populație și demografie	7
3.1 Evoluția principalilor indicatori demografici.....	7
3.2. Populația urbană.....	10
3.3. Structura populației după nivelul instituției de învățământ absolvite	10
3.4.Participarea populației la activitatea economică	11
4. Economia.....	12
4.1.Date generale privind economia.....	12
4.2.Numărul și structura întreprinderilor	14
4.3.Agricultura.....	16
4.4.Industria	19
4.5.Turism	21
4.6.Exporturi	22
5. Piața forței de muncă.....	23
6. Infrastructura socială și de educație	25
6.1.Nivelul de dezvoltare al județului Alba exprimat prin indicatori sintetici	25
6.2.Județul Alba în contextul educațional și a ofertei profesionale. Aspecte ale capitalului uman .	27
6.3.Capacități de cercetare	29
6.4.Județul Alba în contextul social	31
7. Rețele și instituții de sprijin pentru afaceri.....	33
7.1. Infrastructura de sprijin pentru afaceri	33
7.2. Asociații și instituții de sprijin pentru mediul de afaceri.....	33
8. Finanțarea mediului economic	34
8.1. Dezvoltarea durabilă a mediului de afaceri	34
8.2.Sprijin pentru mediul de afaceri în dezvoltarea de proiecte sau parteneriate	35
8.3. Accesul la informații privind sursele de finanțare eligibile pentru mediul de afaceri	36
8.4. Soluții alternative de finanțare acordate de bănci	37

1. Prezentare generală

- ✚ **Așezare:** în partea centrală a României și în partea vestică a Regiunii Centru
- ✚ **Suprafață:** 6242 kmp (2,6% din teritoriul țării), fiind al 16-lea județ ca mărime, încadrându-se în categoria județelor de mărime mijlocie
- ✚ **Unități administrativ-teritoriale:** 11 orașe și municipii (reședința de județ este Alba Iulia), 67 comune și 656 sate
- ✚ **Relieful:** Dominat de zone montane relieful este format din 4 unități majore: Munții Apuseni (M-ții Trascău, M-ții Metaliferi, M-ții Bihor, Muntele Mare) în partea nord-vest, Carpații Meridionali (M-ții Șureanu) în partea de sud, Podișul Târnavelor în partea de est și Culoarul Alba Iulia-Turda în partea centrală. Altitudinea minimă: 205 m (în lunca Șibotului), iar altitudinea maximă: 2130 m (Vârful lui Pătru);
- ✚ **Clima:** temperat-continentală cu nuanțe climatice în funcție de particularitățile reliefului: climat umed și răcoros în zona montană și climat mai cald și uscat în zona de dealuri și culoare depresionare
- ✚ **Numărul locuitorilor:** 372.221 locuitori (rezultate preliminare la 2012); **Grad de urbanizare:** 58,8%; **Structura etnică:** români 89,9%, maghiari 4,8%, romi 4,7%, germani 0,2%, alții 0,4%
- ✚ **Orașe:** 4 municipii: Alba Iulia, Aiud, Blaj, Sebeș și 7 orașe: Abrud, Câmpeni, Cugir, Ocna Mureș, Zlatna, Teiuș și Baia de Arieș
- ✚ **Resurse naturale:** resurse metalifere neferoase (aur, argint, cupru, plumb, zinc, pirită, mercur), sare, roci de construcție (marmură, nisipuri, pietrișuri, calcar, gresie, tufuri vulcanice, marne), gaz metan, lemn
- ✚ **Economie:** PIB /locuitor: 11576 euro PCS¹(2008); **Structura:** servicii 46,8 % , industrie 36,5 % , construcții 7,5 % , agricultura 9,2 %
- ✚ **Utilizarea terenului:** arabil 21,1%, pășuni 19,2%, fânețe 11,5%, vii și livezi 0,9%, păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră 36,5%, ape, alte suprafețe 10,8% (2009).
- ✚ **Transport:** lungimea rețelei rutiere: 2646 km (densitatea drumurilor: 42,4 km/100 kmp) lungimea rețelei feroviare: 230 km (2009)
- ✚ **Capacitatea de cazare turistică:** 2137 locuri de cazare în 62 de unități cu funcțiuni de cazare turistică(2009); **Număr turiști cazați:** 44,3 mii persoane
- ✚ **Principalele forme de turism:** turism montan, turism cultural, turism de agrement, agroturism. **Obiective turistice:** cetăți (Cetatea Vauban din Alba Iulia, Câlnic), castele,

¹ Paritatea de Cumpărare Standard (PCS) reprezintă moneda de referință stabilită la nivelul UE, fiind o unitate de valută convențională ce exclude influența diferențelor între nivelul prețurilor dintre țări, permițând astfel comparații internaționale.

muzeu și obiective de interes cultural și istoric (cele mai importante sunt localizate în Alba Iulia, Sebeș, Blaj, Aiud), arii naturale protejate și monumente ale naturii (Parcul Natural Apuseni, Ghețarul de la Scărișoara, Detunatele), sporturi de iarnă (Arieșeni).

2. Infrastructura de transport

2.1. Accesibilitate. Principalele căi rutiere și feroviare de transport

a. Accesibilitate rutieră

- Distanța dintre Alba Iulia și București: 349 km
- Distanța dintre Alba Iulia și orașele vecine de importanță regională sau națională:
 - Alba Iulia - Cluj Napoca (nord): 97 km
 - Alba Iulia - Timișoara (vest): 225 km
 - Alba Iulia - Sibiu (sud-est): 70 km
 - Alba Iulia - Brașov (sud-est): 240 km
 - Alba Iulia - Târgu Mureș (nord-est): 118 km

Accesibilitatea rutieră de la reședința de județ Alba Iulia spre municipiile și orașele din județul Alba (viteza medie de deplasare: 55 km/h)

De la Alba Iulia la:	Accesibilitate rutieră	
Municipiu:	Distanța (km)	Timpul de parcurgere (minute)
Aiud	29	32
Blaj	40	44
Sebeș	17	19
Oraș:		
Abrud	66	72
Baia de Arieș	100	109
Câmpeni	80	87
Cugir	37	40
Ocna Mureș	51	55
Teiuș	17	18
Zlatna	35	38

b. Distanța de la Alba Iulia la cele mai apropiate aeroporturi:

- Alba Iulia - Aeroportul Internațional Sibiu: 70 km
- Alba Iulia - Aeroportul Internațional Cluj Napoca: 99 km
- Alba Iulia - Aeroportul Internațional Târgu Mureș: 104 km

c. Căi rutiere de transport

- **Drumuri de importanță europeană:**

- **E81 (DN1):** leagă România de țările membre ale Uniunii Europene prin Ucraina, frontiera ucraineano-română Nevetlenfolu - Halmeu (Satu Mare - Cluj Napoca - Alba Iulia - Sibiu - Râmnicu Vâlcea - București - Constanța). Permite de asemenea, prin drumul european **E60**, o bună conexiune cu Ungaria și țările din centrul și vestul Europei.
- **E68 (DN7 și DN1):** leagă România de țările membre ale Uniunii Europene prin Ungaria, prin frontiera ungaro-română Nagylak - Nădlac (Arad - Deva - Alba Iulia - Sibiu - Brașov)

- **Drumuri de importanță națională și județeană:**

- **DN14B:** drum național ce asigură legătura dintre Alba Iulia și Mediaș (jud. Sibiu) , pornind de la Teiuș (legătura cu DN1) și terminându-se la Copșa Mică (din DN14)
- **DN67C:** sau "Transalpina" este o șosea din Munții Parâng (Carpații Meridionali), fiind cea mai înaltă din România. DN67C asigură legătura între orașele Novaci (jud. Gorj) și Sebeș.
- **DN74:** drum național ce asigură legătura dintre orașul Brad din județul Hunedoara și orașele din județul Alba: Abrud, Zlatna și Alba Iulia
- **DN74A:** se află în totalitate în județul Alba , asigurând legătura între orașele Abrud și Câmpeni, respectiv între drumurile DN74 și DN75
- **DN75:** drum național ce asigură legătura dintre Turda (jud. Cluj) de Câmpeni și mai departe de Ștei (jud. Bihor)
- **Drumuri județene** care asigură legătura cu rețeaua de drumuri naționale pentru acele orașe care nu sunt intersectate de o șosea națională, preluând astfel rolul drumurilor naționale: Cugir (DJ 704), Ocna Mureș (DJ 107).

d. Căi feroviare de transport

- **Magistrale feroviare de importanță națională**

- *magistrala 200* (București - Brașov - Făgăraș - Sibiu - Vințu de Jos - Simeria - Arad - Curtici)
- *magistrala 300* (București - Brașov - Sighișoara - Mediaș - Blaj - Teiuș - Cluj Napoca - Oradea - Episcopia Bihorului)

- **Căi feroviare de importanță județeană și locală**

- Unirea - Războieni - Târgu Mureș - Deda (jud. Mureș)
- Alba Iulia - Zlatna

2.2. Infrastructura de transport în cifre statistice

Lungimea totală a drumurilor publice este de 2646 km, dintre care 1071 km sunt modernizați (40,77%) , iar 13 km cu IUR (îmbrăcăminte ușoară rutieră).

Lungimea totală a drumurilor naționale este de 449 km, dintre care 93,5 % modernizate
Densitatea drumurilor publice este de 42,4 km/100 km².

Lungimea totală a căilor ferate sunt 230 de km, dintre care 60% electrificate.

Infrastructura rutieră la 31 decembrie 2009

Drumuri publice Total	din care:								-km- Densitate a drumurilor publice la 100 km ² teritoriu	
	Modernizate	Cu IUR ²	Drumuri naționale	din care:		Drumuri județene și comunale	din care:			
				Modernizate	Cu IUR		Total	Modernizate		Cu IUR
România	81713	23847	5	165503	15114	5	65210	8733	0	34,6
R. Centru	10709	3406	2384	2264	2178	50	8445	1228	2334	31,7
Alba	2646	1071	13	449	420	13	2318	232	334	43,7

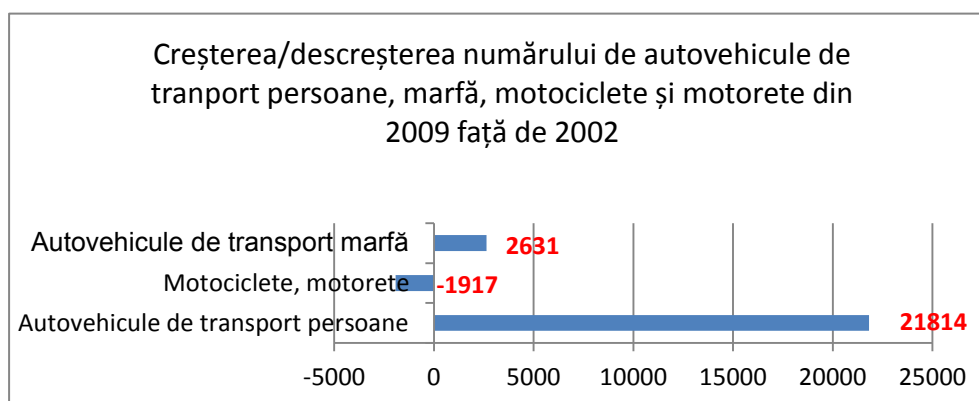
Sursa datelor: Anuarul Statistic al României, Ediția 2012

Infrastructura feroviară 31 decembrie 2009

	Căi ferate (km)	
	Total	Electrificate
Regiunea CENTRU	1336	669
Județul Alba	230	136

Sursa datelor: Anuarul Statistic al României, Ediția 2010

În perioada 2002-2009 a crescut semnificativ numărul de autovehicule de transport și autovehicule de transport marfă, în timp ce numărul de motocicletele și motorete a scăzut.

² îmbrăcăminte ușoară rutieră

Rata de creștere/descreștere a autovehiculelor de transport persoane, marfă, motocicletele și motorete în 2009 față de 2002

	Autovehicule de transport persoane	Motociclete, motorete	Autovehicule de transport marfă
Regiunea Centru	25.8	-50.5	22.3
Județul Alba	46.2	-59.9	31.8

Sursa datelor: Indicatori prelucrați pe baza datelor: INS, Baza de date TEMPO

3. Populație și demografie

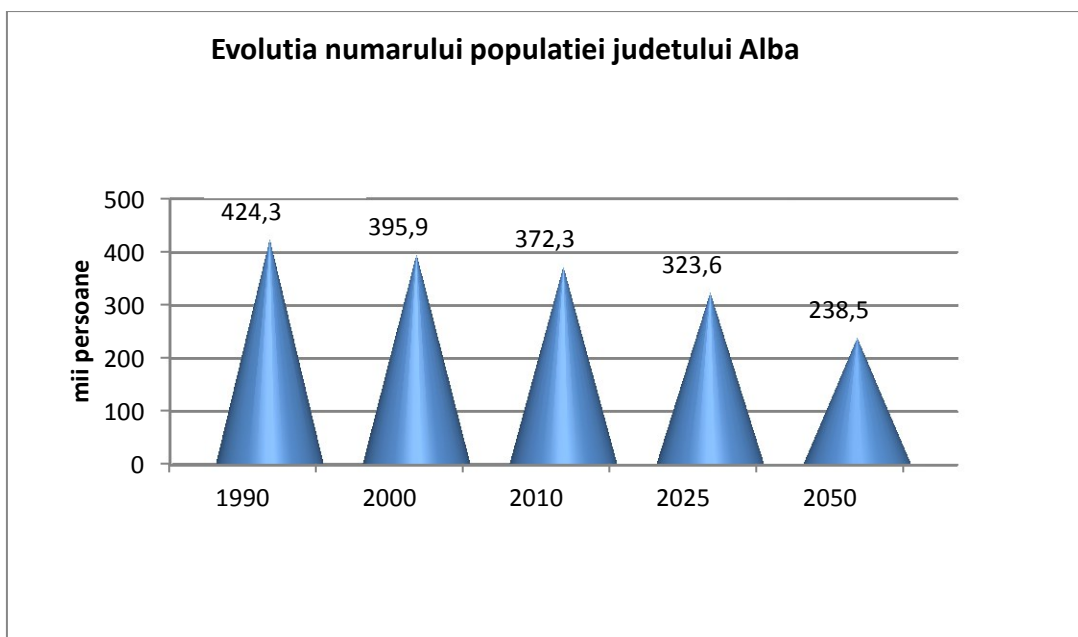
3.1 Evoluția principalilor indicatori demografici

Cu o populație totală de 372 mii locuitori în 2010, județul Alba se situează pe poziția 29 în rândul celor 41 județe ale României. Densitatea populației este scăzută (59,6 locuitori/kmp), sub cea înregistrată la nivel național sau regional. În ultimii 20 ani, populația județului s-a redus cu 12,3%, înregistrând unul din cele mai severe ritmuri de declin, iar până în anul 2050, potrivit prognozelor demografilor, județul Alba ar mai putea pierde alte 36% din populația actuală. Evoluția structurii pe grupe de vârstă pune în evidență un accentuat proces de îmbătrânire demografică, ponderea vârstnicilor mărindu-se de la 10,8% în 1990 la 15,3% în anul 2010, prognoza pentru 2050 fiind de 35,4%.

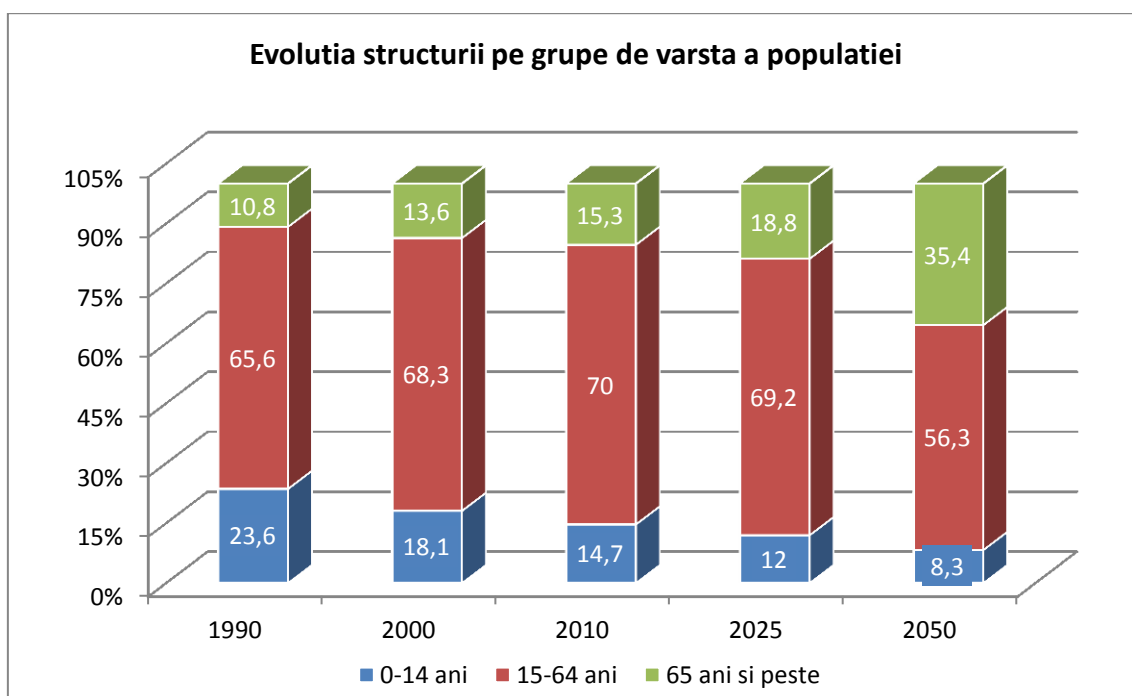
	1990	2000	2010	2025	2050	2010/ 1990	2050/ 2010
Populația totală (mii pers.)	424,3	395,9	372,3	323,6	238,5	-12,3	-35,9
Densitatea populației (loc/kmp)	68,0	63,4	59,6	51,8	38,2		
Ponderea în pop. regiunii (%)	14,92	14,98	14,75	14,04	14,87	x	x
Ponderea în pop. României (%)	1,83	1,76	1,74	1,68	1,48	x	x
Distribuția pe medii rezidențiale (%)							
Urban	55,3	58,8	58,8	x	x
Rural	44,7	41,2	41,2	x	x
Distribuția pe grupe de vârste (%)							
0-14 ani	23,6	18,1	14,7	12,0	8,3	x	x
15-64 ani	65,6	68,3	70,0	69,2	56,3	x	x
65 ani și peste	10,8	13,6	15,3	18,8	35,4	x	x

Sursa: Institutul Național de Statistică

... date nedisponibile

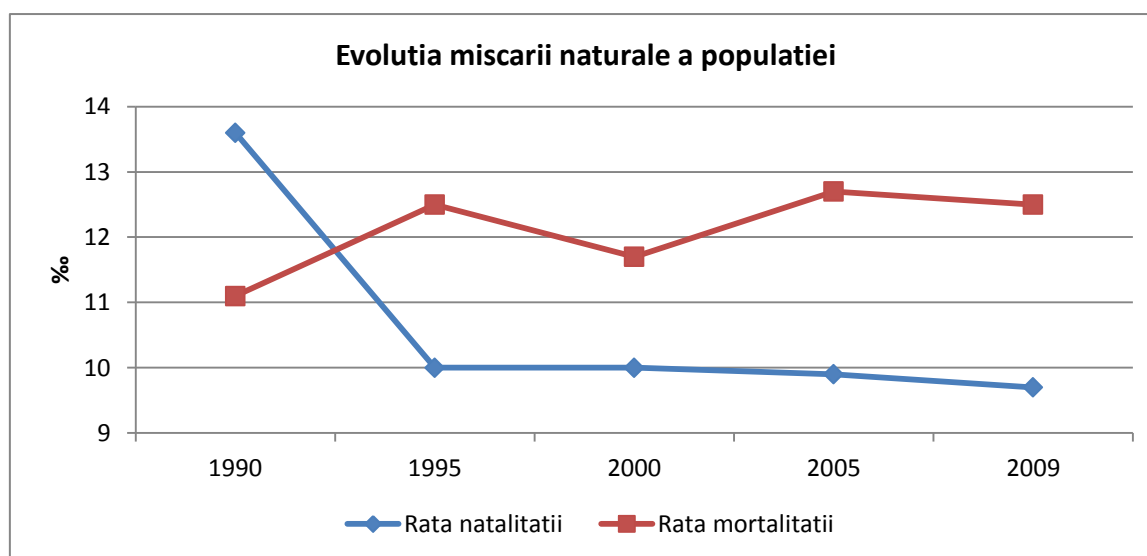
La baza acestei evoluții au stat atât scăderea natalității (de la 13,6‰ în 1990 la 9,7‰ în 2010) cât și un intens proces migrațional. Ca urmare a sporului natural negativ, populația județului Alba a scăzut cu aproape 15 mii persoane, partea cea mai mare a declinului datorându-se însă soldului puternic negativ al migrației interne și externe.

Principalele componente ale mișcării naturale

	UM	1990	1995	2000	2005	2009
Rata natalității	%	13,6	10,0	10,0	9,9	9,7
Rata fertilității	%	56,9	40	38,5	38,6	38,8
Rata mortalității	%	11,1	12,5	11,7	12,7	12,5
Rata sporului natural	%	2,5	-2,5	-1,7	-2,8	-2,8
Sporul natural	persoane	1070	-998	-670	-1048	-1058

Sursa: Institutul Național de Statistică

	UM	1990	2000	2010	2025	2050
Raportul de dependență demografică	%	53	47	43	45	78
Rata îmbătrânirii demografice	%	455	753	1061	1556	4268
Speranța de viață	ani	70,36	71,55	73,84

Sursa: Institutul Național de Statistică

... date nedisponibile

Ca urmare a scăderii ponderii populației tinere (0-14 ani), raportul de dependență demografică s-a redus în ultimii 20 ani de la 53% la 43%, însă va ajunge până în anul 2050 la 78% datorită creșterii ponderii populației vârstnice. Ca efect al acelorași modificări ale structurii pe vârste, rata îmbătrânirii demografice a crescut de 455% la 1061% în 2010, valoarea acestui indicator putând crește de 4 ori până în anul 2050. Aceste valori plasează județul Alba printre județele cu cel mai accelerat ritm prognozat de îmbătrânire demografică din România. În perioada 1990-2010 s-a înregistrat și o creștere moderată a speranței de viață, aceasta ajungând în prezent la 73,84 ani.

Analizate în profil teritorial, evoluțiile demografice mai sus amintite se desfășoară în mod diferit. Există zone cu un puternic dinamism economic și social precum municipiile Alba Iulia

și Sebeș și comunele adiacente, în care numărul populației crește și se menține o structură echilibrată pe grupe de vârstă, în timp ce unele comune din Munții Apuseni sau din Podișul Secașelor suferă un proces accelerat de îmbătrânire și depopulare.

3.2. Populația urbană

Rata de urbanizare la nivelul județului Alba era în 2010 de 58,8%, fiind apropiată de cea înregistrată la nivel regional și superioară celei naționale. Rețeaua localităților urbane cuprinde 4 municipii și 7 orașe. Dintre acestea, un municipiu are o populație mai mare de 50000 locuitori, patru localități au între 20000 și 30000 locuitori, o localitate are între 10000 și 20000 locuitori, iar cinci orașe au sub 10000 locuitori.

Populația localităților urbane din județul Alba conform rezultatelor provizorii ale Recensământului populației din octombrie 2011

	-persoane-
Total	186785
Municipiul Alba Iulia	58681
Municipiul Aiud	22495
Municipiul Blaj	20026
Municipiul Sebeș	24165
Abrud	4944
Baia de Arieș	3433
Câmpeni	6942
Cugir	20119
Ocna Mureș	12377
Teiuș	6421
Zlatna	7182

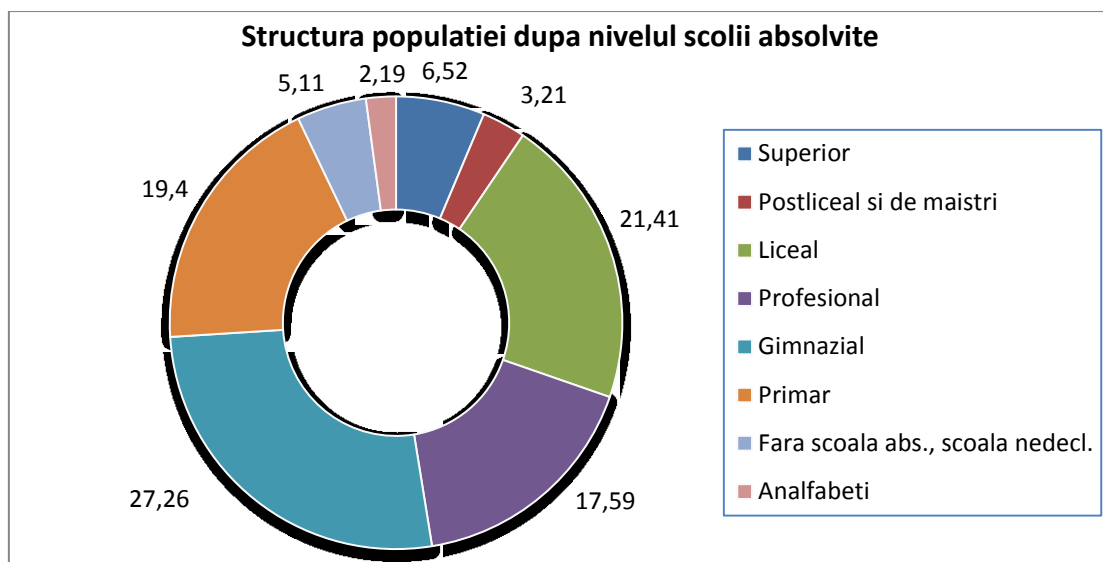
Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba

3.3. Structura populației după nivelul instituției de învățământ absolvite

Conform datelor recensământului populației din anul 2002, 6,52% din totalul populației de peste 10 ani avea o diplomă universitară, 3,21 % au studii postliceale sau de maiștri, 21,41% au absolvit liceul, iar 17,59% sunt absolvenți ai școlii profesionale, restul populației cu vârsta mai mare de 10 ani având un nivel scăzut de pregătire școlară. Rata analfabetismului depășește ușor 2% , fiind apropiată de media națională și de cea regională.

- %-										
Total	Sup de lungă durată	Sup de scurtă durată	Postliceal, de maiștri	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar	Fără școală absolv.	Școala nedecl.	Analfabeți
100,00	5,52	0,50	3,21	21,41	17,59	27,26	19,40	5,04	0,07	2,19

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul populației și al locuințelor din anul 2002

3.4. Participarea populației la activitatea economică

Din cele 372,3 mii persoane, reprezentând populația totală a județului la 31 decembrie 2009, populația activă numără 182,8 mii persoane (49% din total), în timp ce resursele de muncă însumează 242,6 mii persoane, reprezentând 65% din populația județului (aici fiind incluse toate persoanele în vârstă de muncă, apte de lucru precum și persoanele în afara vârstei de muncă, aflate în activitate). Diferența de 59,8 mii persoane este constituită din studenții și elevii în vârstă de muncă care frecventează cursuri de zi, femeile casnice și alte categorii de persoane neocupate.

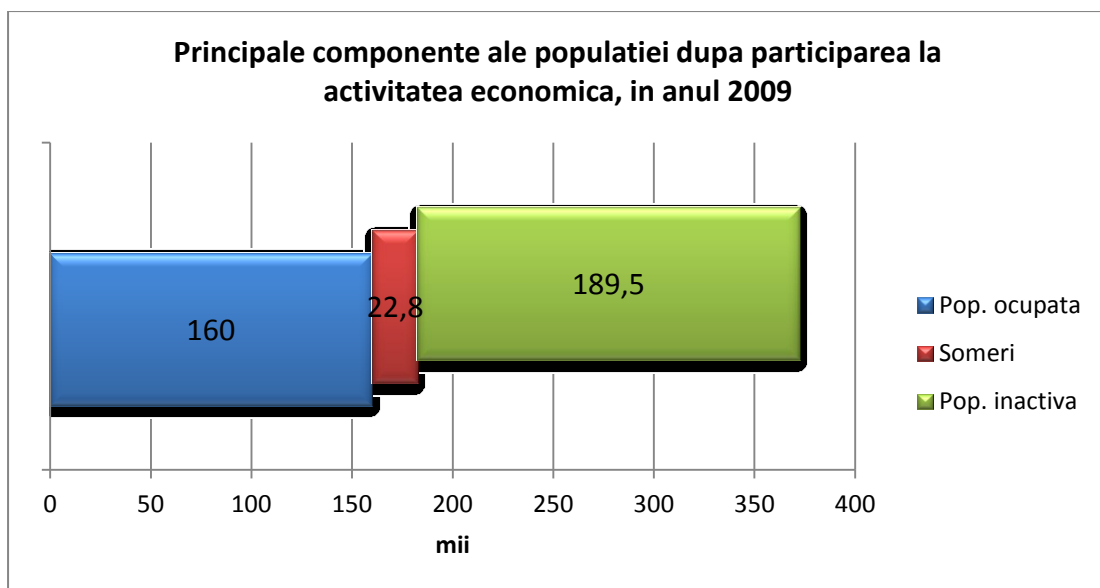
Populația inactivă numără 189,5 mii persoane (51% din total), fiind alcătuită din elevi și studenți, pensionarii care nu realizează alte venituri în afara pensiei, femeile casnice, copiii și adulții care nu au statut de elev, respectiv pensionar și care sunt întreținuți de familie, stat sau organizații private. Ponderea populației inactive este în creștere atât datorită creșterii numărului de pensionari cât și tendinței de prelungire a duratei studiilor și întârzierii intrării tinerilor pe piața muncii (50,9% în anul 2009 comparativ cu 48,4% în 2000).

Componentele populației după participarea la viața economică

-mii persoane-

Populația totală, din care:	372,3
• Resurse de muncă	242,6
A. Populația activă civilă	182,8
• Populația ocupată civilă	160,0
• Șomeri	22,8
B. Populația inactivă, din care:	189,5
• Populația în pregătire profesională și alte categorii de populație în vârstă de muncă	59,8

Sursa: Institutul Național de Statistică, Balanța forței de muncă 2010

4. Economia

4.1. Date generale privind economia

Valoarea și structura produsului intern brut al județului Alba

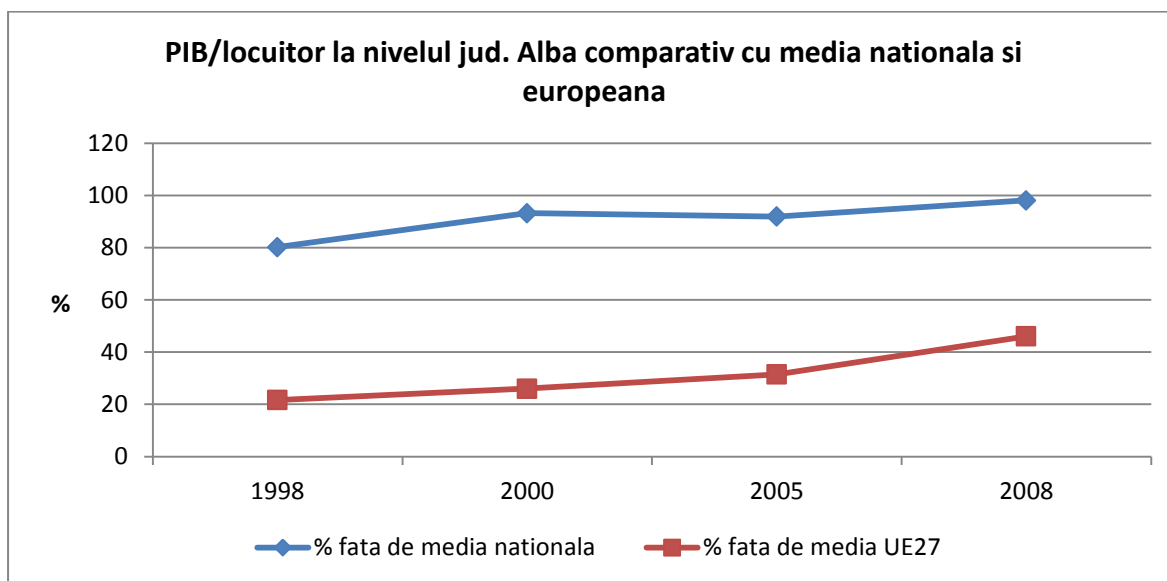
UM	1998	2000	2005	2008	
Mil lei preturi curente					
Produsul intern brut	585,3	1283,2	4658,2	8777,8	
Structura VAB					
Agricultura	%	23,1	15,0	13,0	9,2
Industria	%	22,7	38,1	35,3	36,5
Construcții	%	5,2	3,8	5,0	7,5
Servicii	%	49,0	43,1	46,7	46,8
PIB/ locuitor	Euro PCS		4776	7260	11576
PIB/loc. în raport cu media națională	%	80,2	93,2	91,9	98,1
PIB/loc. în raport cu media europeană	%	21,7	26,0	31,5	46,1

Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Produsul intern brut realizat la nivelul județului Alba în anul 2008 însumează 8777,8 milioane lei prețuri curente. Structura acestuia relevă predominanța sectorului serviciilor și a industriei (46,8% respectiv 36,5% din total), cota agriculturii fiind de doar 9,2% din PIB iar cea a sectorului construcțiilor de 7,5%.

Produsul intern brut/ locuitor la nivelul județului Alba a atins 11576 euro PCS (euro la paritatea puterii de cumpărare standard), valoare apropiată de cea a indicatorului la nivel național (12000 euro PCS). Comparativ cu alte state europene, PIB/locuitor la nivelul

județului Alba ajunge la doar 46,1% din media europeană. Acest raport a crescut de peste 2 ori în doar 10 ani, datorită ritmului superior de creștere economică înregistrat în județul Alba.

Evoluția structurii valorii adăugate brute (VAB) la nivelul județului Alba

	%			
	1998	2000	2005	2008
Agricultură, silvicultură, pescuit	23,1	15,0	13,0	9,2
Industrie	22,7	38,1	35,3	36,5
Construcții	5,2	3,8	5,0	7,5
Comerț, hoteluri și restaurante, transporturi, comunicații	22,8	21,5	18,3	17,3
Intermedieri financiare, tranzacții imobiliare, închirieri și activități	14,7	9,5	11,7	16,2
Administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială	11,5	12,1	16,7	13,3

Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Agricultura și silvicultura și-au redus ponderea în valoarea adăugată brută la nivel județean de la 23,1% în 1998 la 9,2% în 2008, în timp ce ponderea industriei a crescut de la 22,7% la 36,5%. Proporția construcțiilor s-a mărit în aceeași perioadă cu 2,3 puncte procentuale. O diminuare a contribuției la formarea valorii adăugate brute s-a înregistrat în cazul domeniului „Comerț, hoteluri și restaurante, transporturi și comunicații”, în timp ce ponderea sectorului „Administrație publică, învățământ și sănătate” a fluctuat între 11% și 17% de-a lungul perioadei 1998-2008.

4.2. Numărul și structura întreprinderilor

Unitățile economice locale active din județul Alba, după activitatea principală și clasa de mărime, în anul 2010

-nr.-

	Total	din care			
		0-9 sal.	10-49 sal.	50-249 sal.	peste 250 sal.
Total	7398	6526	724	120	28
Agricultura, silvicultura	337	286	42	7	2
Industria extractivă	32	23	8	0	1
Industria prelucrătoare	1070	760	213	74	23
Energie electrică și termică, gaze și apă	51	38	10	2	1
Construcții	796	690	97	9	0
Comerț	2454	2255	182	17	0
Hoteluri și restaurante	507	453	54	0	0
Transporturi și comunicații	873	802	62	9	0
Intermedieri financiare	91	86	5	0	0
Tranzacții imobiliare și alte servicii	272	250	21	0	1
Învățământ	48	44	4	0	0
Sănătate și asistență socială	79	70	9	0	0
Alte activități	153	147	6	0	0

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: Sunt incluse doar entitățile comerciale cu activitate economică nefinanciară, organizate ca: societăți comerciale, regii autonome, societăți cooperatiste, societăți agricole

La finele anului 2008, în județul Alba existau 8270 firme active, 88% dintre acestea încadrându-se în clasa microîntreprinderilor, 9,6% în clasa întreprinderilor mici, 1,9% în cea a întreprinderilor mijlocii și doar 33 firme (0,4% din total), se situau în categoria întreprinderilor mari.

Predomină firmele având ca activitate principală comerțul (aproape 35% din total), urmate de cele din industria prelucrătoare (17,5%) și de cele din sectorul tranzacțiilor imobiliare și serviciilor pentru întreprinderi (13,7%). 26 din cele 33 firme mari, cu peste 250 salariați, activează în industria prelucrătoare, alte 3 firme mari activează în domeniul agricol, 2 în construcții și câte 1 în producerea și distribuția energiei, apei și gazului și în domeniul comerțului.

Exceptând sectorul producerii și distribuției energiei electrice, a apei și a gazului, celelalte domenii înregistrează ponderi ale întreprinderilor mici și microîntreprinderilor de peste 90% din numărul de firme la nivel de ramură.

Cifra de afaceri, investițiile brute și personalul unităților locale active din industrie și servicii, la nivelul județului Alba, în anul 2010

	Cifra de afaceri (mil. lei)	Investiții brute (mil. lei)	Investiții brute la 1000 lei cifră de afaceri (lei)	Personal (nr.)	Productivitatea muncii (mii lei)
Total	10119	1149	114	56153	180
Industria extractivă	133	4	30	612	217
Industria prelucrătoare	4854	520	107	27190	179
Energie electrică și termică, gaze	390	26	67	391	997
Distribuția apei, salubritate	118	14	119	1394	85
Construcții	636	72	113	4884	130
Comerț	2730	77	28	10737	254
Hoteluri și restaurante	115	17	148	1966	58
Transporturi, depozitare, poștă	609	80	131	4221	144
Informații și comunicații	194	31	160	755	257
Tranzacții imobiliare și servicii pentru întreprinderi	280	302	1079	2984	94
Învățământ	7	1	143	211	33
Sănătate și asistență socială	16	2	125	340	47
Alte activități	37	3	81	468	79

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: Sunt incluse doar entitățile comerciale cu activitate economică nefinanciară, organizate ca: societăți comerciale, regii autonome, societăți cooperatiste, societăți agricole

Cifra de afaceri totală realizată de firmele locale s-a ridicat în anul 2008 la 10095 milioane lei, aportul industriei prelucrătoare fiind de aproximativ 48%, iar cel al comerțului de 28%.

Investițiile brute realizate în anul 2008 la nivelul județului Alba au depășit 1500 milioane lei, grosul investițiilor îndreptându-se spre industria prelucrătoare. Capitalul investit reprezintă 15% din cifra de afaceri obținută de companiile locale din industrie, construcții și servicii. Comparativ cu cifra de afaceri la nivel de ramură, aferentă anului 2008, cele mai ridicate valori ale investițiilor s-au realizat în industria extractivă (1800 lei la 1000 lei cifră de afaceri)

tranzacții imobiliare și servicii către întreprinderi, învățământ, transporturi. Cu doar 65 lei investiți la 1000 lei cifra de afaceri obținută în 2008, sectorul comerțului ocupă ultima poziție în clasamentul pe domenii economice realizat în funcție de acest indicator economic.

Productivitatea muncii în industrie, construcții și servicii

Analizate strict prin prisma indicatorilor financiari, nivelurile cele mai ridicate ale productivității muncii, în anul 2008, s-au înregistrat în domeniul comerțului și în sectorul producerii și distribuției energiei electrice, energiei termice, gazului și apei. La polul opus, niveluri scăzute de productivitate se înregistrează în unitățile economice din domeniul învățământului, din sectorul „Hoteluri și restaurante” și din domeniul sănătății.

4.3. Agricultura

Județul Alba dispune de un potențial agricol semnificativ. Terenurile arabile însumează peste 131 mii hectare, pășunile aproape 120 mii hectare, fânețele peste 71 mii hectare, iar vița de vie aproximativ 4500 hectare. Terenurile arabile sunt localizate cu precădere în partea central-estică a județului, în luncile Mureșului și Târnavelor și în Podișul Transilvaniei. Solurile se încadrează în clasa de fertilitate medie și în mai mică măsură în clasa de fertilitate ridicată, iar condițiile de climă permit cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice. Județul Alba este cel mai important producător de struguri și vinuri din Regiunea Centru, aici fiind localizate cele mai importante podgorii din Transilvania (Valea Târnavelor, Aiud-Ciumbud, Alba Iulia - Ighiu, Sebeș - Gârbova). În ultimii 5 ani, datorită unor investiții importante, suprafața cultivată cu viță de vie a crescut cu aproape 1000 hectare. În schimb, suprafața totală a livezilor s-a redus de peste 2,5 ori în ultimii 15 ani, în prezent fiind sub 1000 hectare.

Utilizarea terenurilor

-ha-

	1995	2000	2005	2010	211
Suprafața agricolă totală,					
din care:	324489	328929	330771	324853	324853
• Terenuri arabile	131080	132909	135367	130087	130087
• Pășuni	115373	117649	118244	118162	118162
• Fânețe	70421	72328	71923	71007	71007
• Vii	5112	4455	3545	4656	4656
• Livezi	2503	1588	1692	941	931
Păduri	226601	220781	225719	227846	227846
Ape	6485	33140	7038	6283	6283
Alte terenuri	66582	214945	60629	65175	65175

Sursa: Institutul Național de Statistică

Sursa completării cu roșu: DAJ Alba

Suprafața arabilă cultivată este în diminuare, în anul 2009 aceasta reprezentând doar 77% din terenurile arabile. Predomină cultura cerealelor –63% din total (iar în cadrul acestora primul loc este deținut de porumb), pe poziția secundă plasându-se furajele –22% din suprafața cultivată. Alte suprafețe importante sunt cultivate cu cartofi, legume și plante tehnice.

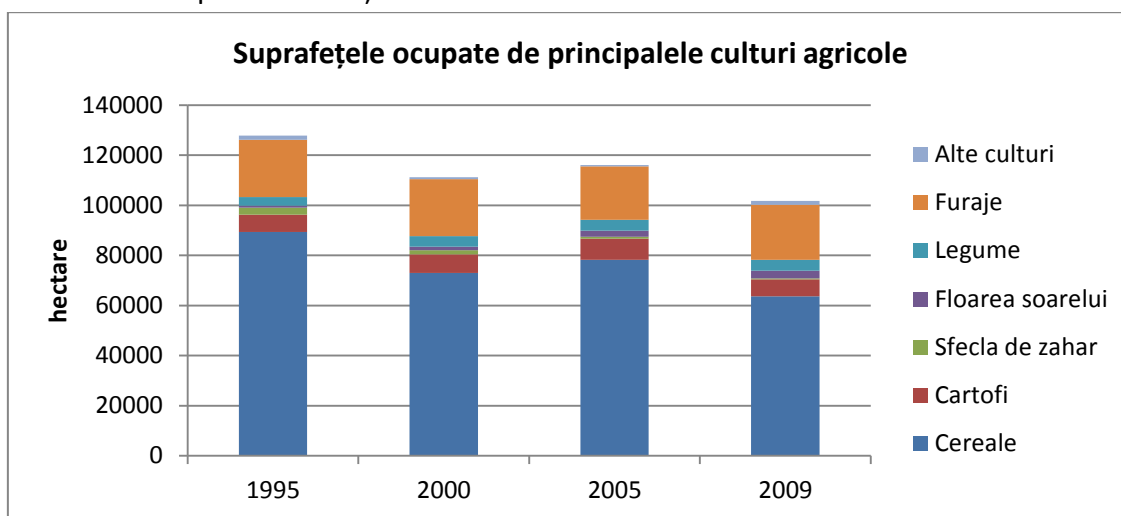
Numărul de mașini și utilaje agricole este în creștere, excepție făcând combinele de recoltat. Cu suprafață medie de 38 hectare teren arabil/ tractor, județul Alba se plasează sub media la nivel național (53).

Suprafața cultivată

	-ha-					
	1995	2000	2005	2009	2010	2011
Total, din care	127834	111209	116044	101702	101226	97259
• Cereale	89353	72919	78201	63664	63097	59705
• Cartofi	6933	7491	8480	6704	6093	5833
• Sfeclă de zahăr	2772	1635	717	380	820	388
• Floarea soarelui	721	1399	2430	3062	1462	1695
• Legume	3462	4215	4385	4450	4524	4649
• Furaje	22958	22710	21320	21941	23844	22979

Sursa: Institutul Național de Statistică

Sursa completării cu roșu: DAJ Alba

Parcul de mașini și utilaje agricole

	-nr.-					
	1995	2000	2005	2009	2010	2011
Tractoare	2880	2882	3620	3493	3526	3526
Pluguri	2222	2309	2997	2930	2949	2949
Semănători mecanice	824	1036	1373	1422	1438	1438
Combine pentru recoltat	629	626	662	571	578	520

Sursa: Institutul Național de Statistică

Sursa completării cu roșu: DAJ Alba

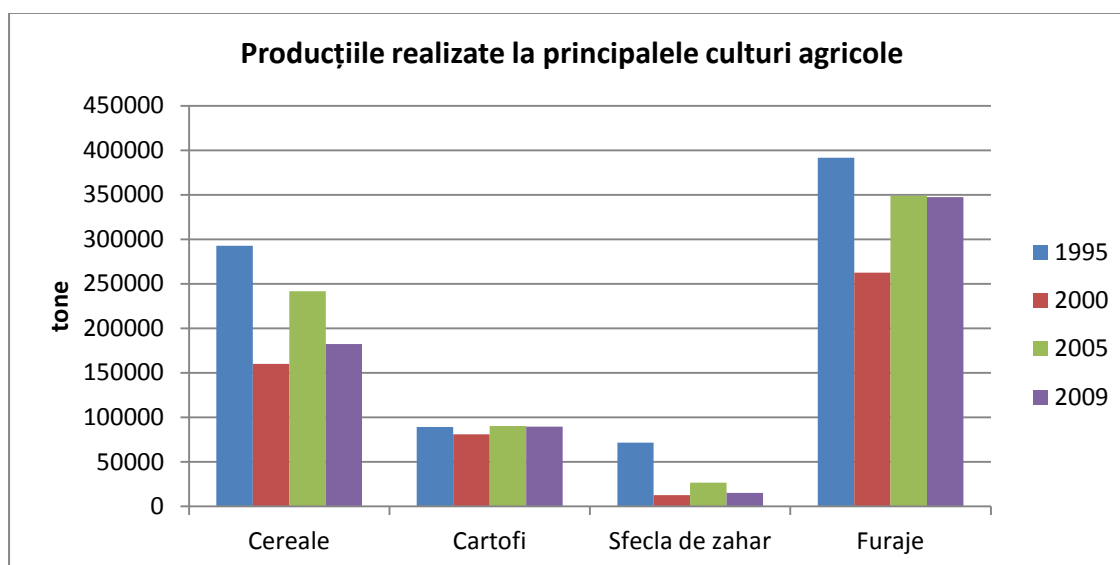
Caracterizate prin producții la hectar apropiate de mediile naționale la majoritatea culturilor, producția agricolă vegetală înregistrează variații importante de la un an la altul, depinzând într-o măsură considerabilă de factorii climatici.

Producția agricolă vegetală

	-tone -					
	1995	2000	2005	2009	2010	2011
Cereale	292642	160053	241633	182212	243248	245867
Cartofi	89072	81136	90188	89747	72583	91185
Sfeclă de zahăr	71585	12776	26553	15103	30920	11230
Floarea soarelui	777	1292	914	4617	2643	3026
Legume	71120	63016	52898	65944	58918	56797
Furaje	391597	262619	348726	347334	354878	-
Fructe (excl. struguri)	12259	17996	30251	22296	24310	-
Struguri	18948	22707	12816	19254	17960	21125

Sursa: Institutul Național de Statistică

Sursa completării cu roșu: DAJ Alba

Cu o pondere de 42% din valoarea producției agricole realizate în 2009 la nivelul județului, zootehnia este o activitate economică importantă pentru mediul rural. Efectivele de bovine și ovine au înregistrat scăderi de 28% respectiv 15% între 1995 și 2009. În schimb, avicultura a cunoscut o dezvoltare notabilă în ultimii ani, județul Alba plasându-se în prezent pe a treia poziție la nivel național în ce privește numărul de păsări. Cu toate că efectivele înregistrează o ușoară tendință de diminuare, creșterea oilor se menține printre cele mai importante activități agricole, păstoritul tradițional păstrându-se până în zilele noastre în unele comunități rurale din zona de munte a județului.

Efectivele de animale

	-capete -					
	1995	2000	2005	2009	2010	2011
Bovine	95075	76746	79759	68362	61559	59220
Porcine	134233	98369	183476	138729	100122	66295
Ovine	325814	235462	238091	276465	300776	231331
Păsări	2075600	2099233	2952209	3637168	2078843	2834040

Sursa: Institutul Național de Statistică

Sursa completării cu roșu: DAJ Alba

4.4. Industria

Producția de energie primară

	UM	2008
Cărbuni (tone)	Tone	-
Gaze naturale extrase (mii mc)	Mii mc	175620
Puterea instalată (MW)	MW	366,5
Producția de energie electrică (mii kWh)	Mii kWh	699296

Sursa: Institutul Național de Statistică

Principalele resurse energetice ale județului Alba sunt hidroenergia și biomasa. Potențialul energetic al râului Sebeș este valorificat prin cele 4 hidrocentrale a căror putere instalată însumează 366,5 MW cu o producție de energie de 700 milioane kWh la nivelul anului 2008. Alte câteva microhidrocentrale pe mai multe cursuri de apă din județ se află în diferite etape constructive sau au fost puse recent în funcțiune, rămânând totuși un important potențial hidro nevalorificat.

Potențialul biomasei, reprezentat de cantitatea mare de deșuri forestiere (generate de existența a numeroase firme care exploatează lemnul), de plantele energetice și de reziduurile agricole valorificabile în scopuri energetice este o altă resursă de energie importantă a județului. Potrivit unui studiu realizat de ICEMENERG SA, potențialul energetic al biomasei la nivelul județului Alba se ridică la aproximativ 382 Terajouli.

Extracția gazului metan din domurile gazeifere din estul județului are o tradiție de aproape 100 ani. Producția de gaze naturale s-a ridicat în anul 2008 la 175620 mii m³, completând tabloul resurselor energetice ale județului Alba.

Producția realizată în 2008 la câteva produse industriale reprezentative pentru județul

Alba:

Produs industrial	UM	Producția anuală
Gaz metan extras	mii mc	175620

Preparate din carne	tone	31797
Lapte de consum	hl	288207
Bere	mii hl	1576
Confecții textile	mii lei	186666
Încălțăminte	mii per.	1976
Cherestea	mc	1113460
Plăci fibrolemnoase	tone	220711
Hârtie	tone	23015
Sodă calcinată	tone	187974
Prefabricate din beton armat	tone	36352
Mobilier	mii lei	154243

Sursa: Institutul Național de Statistică

Chiar dacă ponderea industriei în totalul valorii adăugate brute și în ce privește ocuparea forței de muncă la nivel județean s-a redus în ultimii 15-20 ani, industria își păstrează locul important în ansamblul economiei județului Alba. Cea mai mare parte a volumului de investiții economice s-a îndreptat spre industrie, aceasta fiind totodată principala sursă de exporturi. Deși numeric predomină întreprinderile de mici dimensiuni, cea mai mare parte a producției industriale este realizată de întreprinderile mari și mijlocii.

În prezent industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară (prelucrarea cărnii, lactate, îmbutelierea băuturilor alcoolice), industria ușoară și industria construcțiilor de mașini sunt pilonii principali ai industriei județului Alba. Industria prelucrării lemnului a beneficiat de cele mai mari investiții din sectorul industrial și asigură peste 40% din exporturile județului. Industria alimentară valorifică în parte materia primă locală și beneficiază de o piață de desfacere la nivel național. Industria confecțiilor textile și a încălțămintei a prosperat ca urmare a dezvoltării începând cu sfârșitul anilor 90 a producției în sistem "lohn", iar industria construcțiilor de mașini a reușit să se modernizeze și datorită colaborării de succes dintre firmele autohtone din acest domeniu și câteva companii germane de prestigiu.

Industria extractivă (extracția minereurilor neferoase, a rocilor de construcții, a sării) și industria chimică ce prelucrează sarea sunt două ramuri industriale cu o foarte lungă tradiție ce au fost puternic afectate de restructurare care dispun încă de un potențial semnificativ de dezvoltare. Aceste industrii, în condițiile în care ar beneficia de un volum semnificativ de investiții în vederea modernizării și printr-un management performant și-ar putea recâștiga un loc important pe harta economică a județului.

Principalele firme cu sediul în județul Alba având industria ca obiect principal de activitate:

- Extracția minereurilor neferoase, a sării și a materialelor și rocilor de construcție :
Cuprumin
- Industria alimentară și a băuturilor : **Transavia, Elit, Albalact, Jidvei, Alpin Lux, Prefera Foods, Transeuro**

- Industria de prelucrare a lemnului și producere a mobilei: **Holzindustrie, Kronospan, Stratusmob, Montana, Savini Due, Ciatti Sebeș** (primele două firme realizând și cele mai mari investiții în industrie în ultimii ani)
- Industria confecțiilor textile și încălțămintei: **Rekord, Arieșul Conf, Ciserom, Galway, Lenjerie Werk 83**
- Industria construcțiilor de mașini: **Uzina Mecanică Cugir, Star Transmission, Bosch Rexroth, IAMU**
- Industria betonului și a produselor din beton pentru construcții: **Prebet, Elis Pavaje, Florea Grup**
- Industria metalurgică: **Saturn, Metalurgica Transilvana**
- Industria chimică: **GHCL UPSOM Romania**
- Industria porțelanului: **Apulum, IPEC**
- Industria hârtiei și cartonului: **Pehart TEC**

4.5. Turism

Turismul beneficiază în județul Alba de un potențial important, reprezentat de cadrul natural deosebit și de obiectivele sale culturale de certă valoare.

Zona montană, prin **Munții Apuseni** în partea de nord-vest a județului (îndeosebi valea superioară a Arieșului ce cuprinde o parte importantă din **Parcul Natural Apuseni**, cu peisaje deosebite, fenomene carstice spectaculoase - Peștera Scărișoara, **Munții Trascăului**) și prin **Munții Șureanu**, în partea de sud, rămâne principala zonă de atracție turistică a județului Alba. Există în ultimii ani un interes sporit pentru revigorarea turismului de iarnă, stațiunea **Arieșeni** din Munții Bihor trecând printr-un proces de modernizare și extindere, iar în Munții Șureanu, la **Luncile Prigoanei** se conturează o nouă stațiune de iarnă.

Îmbinând farmecul rustic cu atracțiile naturale, agroturismul este una din formele de turism care a cunoscut o dezvoltare remarcabilă în ultimii ani, fiind bine reprezentat în munții Apuseni (ex. Valea Arieșului Mare, comuna **Rimetea** din Munții Trascău)

Turismul cultural a căpătat noi impulsuri în ultimii ani. Principala atracție o reprezintă orașul **Alba Iulia**, cu numeroase obiective cultural-istorice (cetatea, vestigiile castrului roman, catedralele catolică și ortodoxă, Biblioteca documentară Batthyaneum, Muzeul și Sala Unirii etc). De interes turistic sunt și localități mai mici precum municipiile **Sebeș, Aiud, Blaj și comuna Câlnic** (biserică fortificată inclusă în patrimonial **UNESCO**) dar și alte numeroase obiective culturale amplasate în toate zonele județului, încă neincluse în circuitele turistice.

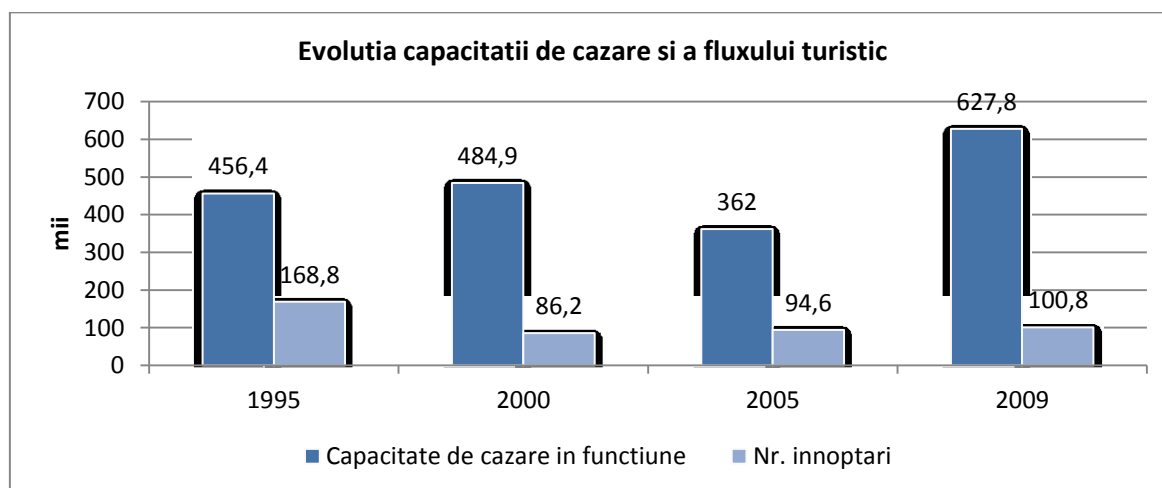
Evoluția principalilor indicatori ai activității turistice

	UM	1995	2000	2005	2009
Capacitate de primire existentă	locuri	1873	1641	1179	2137
Capacitate de primire în funcțiune	mii locuri-zile	456,4	484,9	362,0	627,8
Număr sosiri	mii	105,0	49,3	49,0	44,3
Număr înnoptări	mii	168,8	86,2	94,6	100,8

Sursa: Institutul Național de Statistică

Capacitatea de primire la 31 iulie 2009 cuprindea 2137 locuri în 62 unități de cazare (40 dintre acestea fiind pensiuni turistice sau agroturistice), majoritatea dintre acestea fiind unități noi sau recent modernizate.

Fluxul turistic, evidențiat atât de numărul de sosiri (turiști cazați) cât și de numărul de înnoptări înregistrează un trend descendent, ceea ce arată că există dificultăți în atragerea de turiști, fiind totodată nevoie de diversificarea ofertei turistice și a oportunităților de petrecere a concediului în vederea prelungirii sejurului turiștilor în județul Alba .

4.6. Exporturi

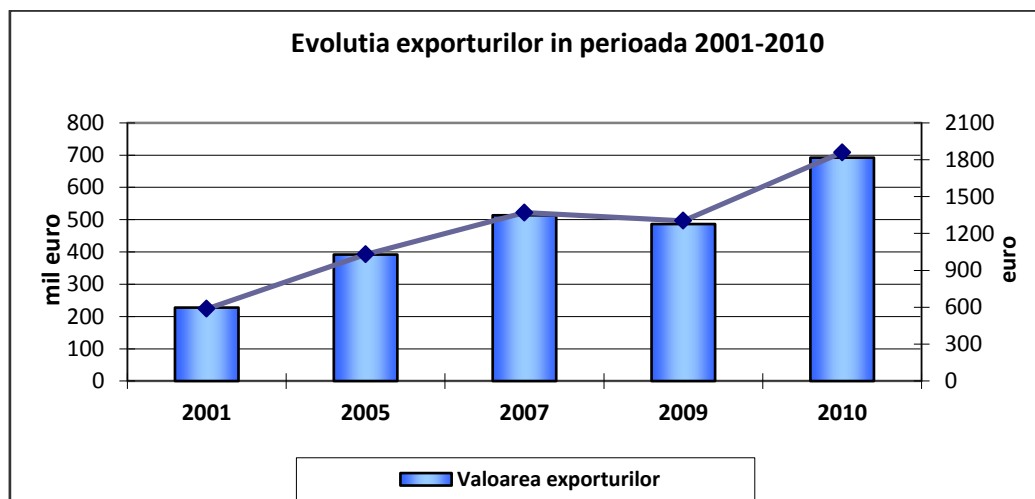
	UM	2001	2005	2007	2009	2010*
Valoarea exporturilor	mii euro	227505	391793	513485	486306	691923
Pondere în exporturile României	%	1,8	1,8	1,7	1,7	1,9
Exporturi/ locuitor	euro	588	1030	1370	1303	1859

*date provizorii

Sursa: Institutul Național de Statistică

Exporturile de mărfuri joacă un rol important în dezvoltarea economică a județului Alba. Principale mărfuri exportate în anul 2009 au fost produsele din lemn (43% din total), confecțiile textile, încălțăminte, mobilierul, mașinile și echipamentele, produsele chimice. Produsele agricole și materiile prime dețin ponderi neglijabile în exportul județului (sub 2%).

Exporturile județene au crescut de aproape 2,3 ori între 2001 și 2007, scăzând ușor în 2009 la 486 milioane euro. Datele preliminare pentru anul 2010 indică un nivel record de al exporturilor de aproape 700 mii euro. Ponderea în exporturile naționale s-a menținut la 1,7-1,8%, ceea ce arată că județul Alba a urmat tendința exporturilor la nivel național.

5. Piața forței de muncă

Numărul **populației active** a județului Alba a scăzut de la 202,6 mii persoane în 1995 la 182,8 mii persoane în anul 2009. În mod similar, în aceeași perioadă, s-au redus numărul **populației ocupate**, de la 188,7 mii persoane la 160 mii persoane și **forța de muncă salariată**, de la 116,2 mii persoane la 83,8 mii persoane. Aceste evoluții au determinat scăderi semnificative ale **ratei de activitate** și ale **ratei de ocupare** a populației în vârstă de muncă.

Numărul șomerilor și rata șomajului au avut evoluții determinate în mare parte de ciclurile economice, cu scăderi în perioadele de creștere economică (1995-1996, 2000-2007) și creșteri în perioadele de recesiune (1997-1999, 2008-2009).

Ca o consecință a reducerii numărului populației ocupate și a creșterii relative a numărului persoanelor inactive, **rata de dependență economică a populației** a crescut progresiv în perioada 1995-2010, ajungând la 1370% la finele perioadei sus menționate.

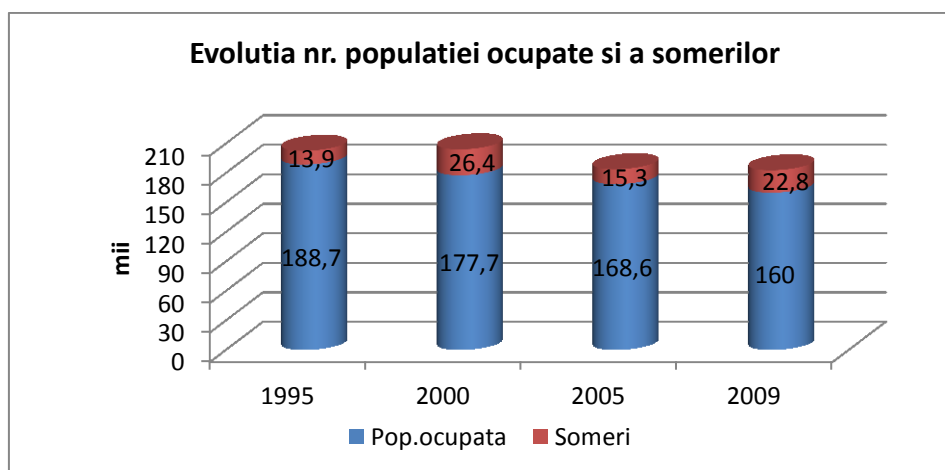
Principalii indicatori ai pieței muncii

	UM	1995	2000	2005	2009	2010*
Populația activă	Mii	202,6	204,1	183,9	182,8	174,3
Populația ocupată	Mii	188,7	177,7	168,6	160,0	156,8
Nr. salariaților	Mii	116,2	90,4	84,6	83,8	75,5
Nr. șomerilor	Mii	13,9	26,4	15,3	22,8	17,5
Rata de activitate	%	74,4	75,5	69,7	69,7	66,7
Rata de ocupare	%	69,3	65,7	63,9	61,0	60,0
Rata șomajului	%	6,8	12,9	8,3	12,6	10,0
Rata de dependență economică	‰	1153	1228	1249	1332	1370

Sursa: Institutul Național de Statistică

*date provizorii

... date nedisponibile

Populația ocupată după sectoarele principale de activitate

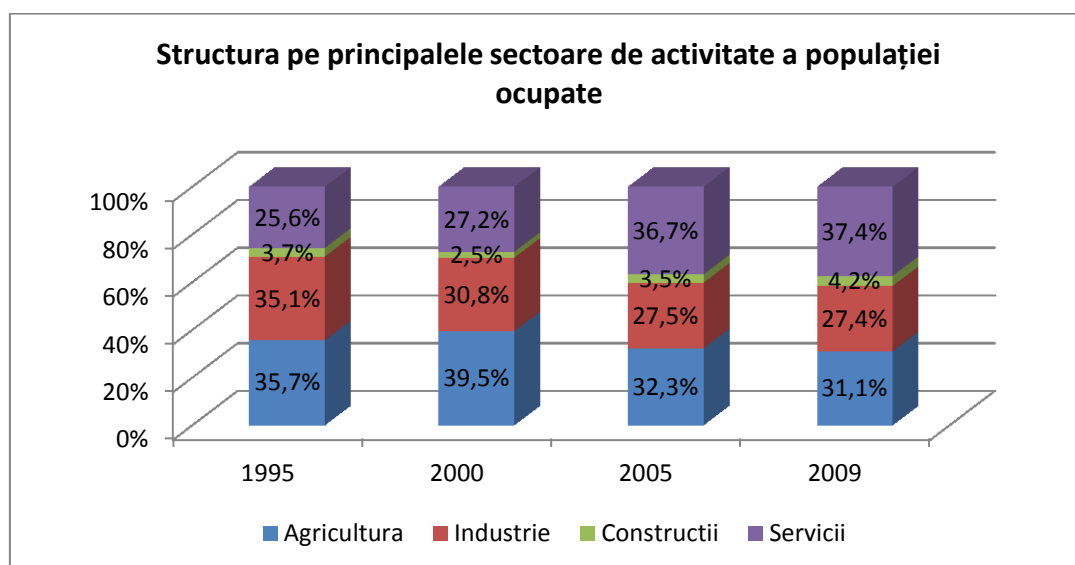
-mii pers.-

	1995	2000	2005	2009	2010
Total	188,7	177,7	168,6	160,0	156,8
Agricultura	67,3	70,2	54,4	49,7	48,2
Industrie	66,2	54,7	46,4	43,8	42,2
Construcții	6,9	4,4	5,9	6,7	6,7
Servicii	48,3	48,4	61,9	59,8	59,7

Sursa: Institutul Național de Statistică

Structura pe domenii de activitate a populației ocupate a suferit modificări notabile în intervalul 1995-2010. Populația ocupată în agricultură și în industrie a scăzut atât în cifre absolute cât și ca pondere în totalul populației ocupate și a crescut semnificativ populația ocupată în sectorul serviciilor, ajungând la 37,4% din total. Aceste evoluții apar mai pregnant dacă se analizează evoluțiile structurii forței de muncă salariate, ponderea salariaților din domeniul serviciilor depășind 51% în anul 2009, în timp ce agricultura și silvicultura dețin 4,5% din numărul salariaților.

Cu toate acestea, structura ocupării la nivelul județului Alba este departe de a avea caracteristicile unei economii postindustriale, unde sectorul serviciilor deține peste 70% din forța de muncă.

Structura salariaților pe domenii principale de activitate

	1995	2000	2005	2009	2010
Total	116,2	90,4	84,6	83,8	74,6
Agricultura	11,7	2,3	4,3	3,8	2,6
Industria	58,9	46,9	36,2	31,1	27,4
Construcții	6,5	4,1	4,9	5,6	4,3
Servicii	39,1	37,1	39,2	43,3	40,3

-mii pers.-

Sursa: Institutul Național de Statistică

6. Infrastructura socială și de educație

6.1. Nivelul de dezvoltare al județului Alba exprimat prin indicatori sintetici

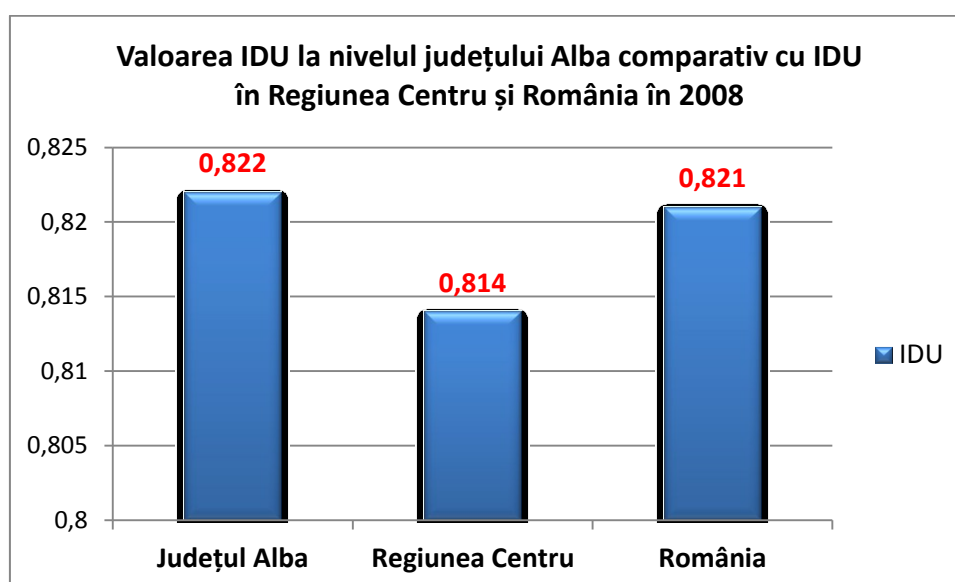
Indicator de măsurare sintetică a dezvoltării umane, **Indicele de Dezvoltare Umană (IDU)**³ a fost calculat pe baza mediei geometrice indicilor celor 3 dimensiuni fundamentale ale dezvoltării umane: o viață lungă și sănătoasă, acces la informație și educație și un standard decent de trai. IDU la nivelul județului Alba este 0,822

³ Calculating the Human Development Index,
http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2010_EN_TechNotes_reprint.pdf

Indicele de Dezvoltare Umană și valorile indicatorilor acestuia pentru anul 2008 la nivelul județului Alba

Indicatorii dezvoltării umane durabile		IDU
Speranța medie de viață la naștere (ani)	73.51	0.822
Rata alfabetizării (%)	97.81	
Rata de școlarizare (%)	71.30	
PIB per locuitor în \$ la paritatea puterii de cumpărare	12357.80	

Valoarea Indicatorului Dezvoltării Umane (IDU) a județului Alba este mai mare decât valoarea indicatorului calculată atât la nivelul Regiunii Centru cât și a întregului teritoriu național.

Accesul la informație și dinamica fenomenului de urbanizare din ultimul timp a atras după sine o creștere a gradului de dezvoltare din majoritatea orașelor din județ. În expresia gradului de dezvoltare la nivelul județului Alba o componentă de bază o reprezintă și mediul rural în care trăiește 41,3% din populația totală a județului (potrivit datelor statistice din 2009). Indicatorul sintetic care pune cel mai bine în evidență nivelul de dezvoltare la nivel unitate administrativ – teritorială rurală este **Indicele Dezvoltării Comunelor (IDC)**⁴, a cărui expresie matematică este compusă dintr-o serie de indicatori selectați pentru 4 domenii: infrastructura de locuire, resurse publice, capitalul economic individual-familial și capitalul uman condiționat de vârstă. Operând în baza conceptului de sărăcie comunitară potrivit căruia o comună este cu atât mai puțin dezvoltată cu cât la nivelul ei se înregistrează o probabilitate mai mare de consum redus de bunuri publice sau private, IDC la nivelul județului Alba este 58, indicând o dezvoltare mai mare la nivelul mediului rural, decât media

⁴ Dumitru Sandu, Dezvoltarea comunelor din România, 2009

națională care are valoarea 50. Primele 21 de comune cele mai dezvoltate din județul Alba care au un IDC de 60 și peste sunt: Ciugud (94), Daia Română (82), Gârda de Sus (81), Sântimbru (77), Șona (69), Mihalț (69), Sâncel (68), Rădești (67), Lunca Mureșului (66), Galda de Jos (66), Vințu de Jos (65), Crăciunelu de Jos (65), Roșia Montana (65), Ighiu (65), Șugag (65), Jidvei (64), Unirea (64), Lopadea Nouă (64), Gârbova (61), Mirăslău (60), Bucerdea Grânoasă (60).

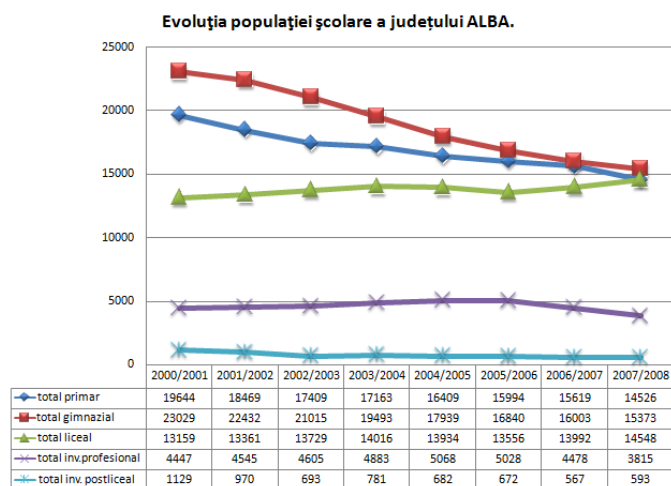
6.2. Județul Alba în contextul educațional și a ofertei profesionale. Aspecte ale capitalului uman

La nivelul județului Alba aspecte privind capitalul uman este evidențiat printr-un set de indicatori relevanți privind: evoluția ratei de absolvire pe niveluri de educație, formarea profesională a adulților, accesul la educație și sănătate.

Potrivit datelor aferente anului școlar 2009/2010 în județul Alba, accesul la educație și învățământ se realizează prin intermediul celor 135 de școli pentru învățământul de zi, seral și cu fără frecvență redusă: 97 de școli pentru învățământul primar și gimnazial, 36 de licee și 2 școli postliceale.

În perioada 2000-2008 evoluția populației școlare a înregistrat o scădere ca urmare a fenomenelor demografice, dar și o creștere a numărului de elevi de liceu începând cu anul 2005.

Evoluția populației școlare⁵ a județului Alba în perioada 2000-2008

În județul Alba există 2 instituții de învățământ superior care însumează un număr de 9 facultăți și un personal didactic de 190 de persoane, principalele domenii de pregătire

⁵ Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

profesională fiind: economia comerțului, turismului și afacerilor, administrarea afacerilor, finanțe bănci, contabilitate, marketing, informatică, măsurători terestre și cadastru, electronică aplicată, ingineria mediului, drept. În anul universitar 2008-2009 numărul total de studenți înscriși la cele 2 universități a fost de 7259, iar cel al absolvenților 1436.

Evoluția ratei de absolvire pe niveluri de educație⁶ la nivelul județului Alba în perioada 2000-2007 a înregistrat diferențieri semnificative în funcție de nivelurile de învățământ și medii de rezidență. În mediul urban cele mai mari rate de absolvire sunt în învățământul gimnazial și liceal, iar în ultimii ani și în învățământul profesional și de ucenici.

Evoluția ratei de absolvire pe niveluri de educație la nivelul județului Alba în perioada 2000-2007

An școlar	Învățământ gimnazial	Învățământ liceal	Învățământ profesional și de ucenici	Învățământ postliceal și de maiștri
2000/2001	93.8	60	26.4	5.8
2001/2002	85.5	53.5	26.2	7.3
2002/2003	87.5	55.5	25.1	4.3
2003/2004	84.4	54.8	22	5.6
2004/2005	78.9	67.1	52.9	4.5
2005/2006	91.9	54.8	46.6	3.5
2006/2007	86.4	60.2	40.8	3.8

În județului Alba există societăți comerciale și firme de specialitate care oferă cursuri de formare profesională, dar și o rețea de învățământ prin care se derulează programe ce vizează educația adulților oferind noi oportunități în rândul celor care doresc o reconversie profesională sau dobândirea de noi competențe.

În anul 2008 în cadrul a 3 programe autorizate CNFPA derulate prin rețeaua de învățământ de stat au beneficiat de formare profesională 116 de persoane, 39% din numărul total de școli de învățământ tehnic și profesional (18) fiind autorizate CNFPA. Un număr de 7 programe de a 2-a șansă derulate în anul școlar 2008-2009 au fost implementate în 7 școli în cadrul cărora au participat 138 de persoane.

⁶ Rata de absolvire reprezintă procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului de educație respectiv

Programe autorizate CNFPA derulate și alte programe de educație a adulților autorizate în 2008⁷

Județul	Școala	Denumirea programului	Nr. programe derulate	Nr. participanți
ALBA	Colegiul Tehnic "Dorin Pavel" Alba Iulia	zidar pietrar tencuitor	1	28
		Dulgher – tâmplar- parchetar	1	28
	Grupul Școlar Forestier Câmpeni	tâmplar universal	1	60
	Grup Școlar Agricol"Al. Borza"Ciumbrud	reconversie profesională pentru agricultură	2	60
	Total			5

Un indicator care se reflectă în calitatea capitalului uman este sănătatea populației și **accesul la infrastructura și serviciile de sănătate**. Potrivit datelor statistice din anul 2009, asistența medicală spitalicească este asigurată de 10 spitale și un sanatoriu TBC. Asistența medicală primară se realizează prin intermediul a 238 cabinete medicale de familie și medicină generală . Asistența ambulatorie de specialitate se realizează prin 10 ambulatorii integrate spitalelor și de specialitate. Numărul total de paturi din spital este de 2531 (6,7 nr. paturi la 1000 de locuitori). Personalul medico-sanitar este de 3530 dintre care: 687 de medici, 206 de stomatologi, 271 de farmaciști, restul de 2366 fiind personal sanitar mediu.

6.3.Capacități de cercetare

Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare este unul dintre factorii care poate potența competitivitatea la nivelul județului Alba. Necesitatea întăririi legăturii dintre mediul economic și cel de afaceri atrage în viitor dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, a clusterelor industriale și a celor bazate pe cercetare, accelerând procesul de transfer tehnologic.

❖ Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia

a. Centre de cercetare:

- Centrul de Cercetări Economice
- Centrul de Cercetare BENA
- Centrul de Cercetări Topografice
- Centrul de Cercetări Geologice și Speologice POLARIS
- Centrul de Cercetări Sociologice
- Centrul de Cercetări pentru Dezvoltare Teritorială

⁷ Sursa datelor: ISJ Alba, situația la 1 februarie 2009

- The International Research Centre in Geometric Function Theory and Applications

b. Cercetare în beneficiul IMM-urilor și a mediului de afaceri

- Servicii și activități de cercetare destinate mediului de afaceri și mediului decizional: consultanță în cercetarea aplicată, elaborare de studii și analiză domenii precum: măsurători terestre, geodezie, geologie, sociologie, economie, dezvoltarea teritorială, ingineria mediului

c. Oferta de cercetare.

- Numărul de publicații ISI (indicator relevant în evaluarea ofertei de cercetare a unei universități) a însumat în ultimii 5 ani 303 de articole:

Total	2010	2009	2008	2007	2006
303	125	61	74	43	-

- primele 5 domenii care beneficiază de cercetare a cărei vizibilitate este oferită prin publicațiile ISI și BDI⁸ sunt: matematică, științe economice și contabilitate, topografie, geodezie, sociologie

d. Proiecte de succes finalizate sau în curs de implementare a căror rezultate contribuie la procesul de dezvoltare durabilă:

- Proiect "Protecția anticorozivă a bronzului arheologic: caracterizare interdisciplinară prin metode experimentale moderne" (Cod CNCSIS 17, 2009-2011)
- Proiect "Monitorizarea și evaluarea integrativă a dezvoltării durabile regionale" (Cod CNCSIS 2567, 2009-2011)
- Proiect "Etatism și diversitate confesională într-un teritoriul multicultural. Politica de toleranță religioasă în Transilvania în timpul lui Iosif al II-lea" (Cod CNCSIS 65, 2009-2011)

❖ **Institute de cercetare**

- Stațiunea de Cercetare și Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Blaj
- Centrul de Cercetare, Proiectare și Producție Refractare (CCPPR) din Alba Iulia
- Institutul de Arheologie Sistemică din Alba Iulia

⁸ BDI (Baza de Date Internațională) baza de date internațională cu articole de înaltă calitate a rezultatelor cercetărilor

6.4. Județul Alba în contextul social

Un Indicator relevant în identificarea principalelor disparități în dezvoltarea socială este **Indicele de Dezvoltare Socială Locală (IDSL)** a cărui valoare numerică este de 67 pentru județul Alba, indicând un nivel mediu de dezvoltare, comparativ cu cel al Regiunii Centru care pune în evidență un nivel mediu-superior de dezvoltare socială (76). Nivelul de dezvoltare socială din mediul rural din județul Alba este considerat a fi unul mediu-superior dezvoltat.

Dezvoltarea socială a județului Alba în 2008 pe medii rezidențiale⁹ în comparație cu valorile maxime și minime la nivel național

Dezvoltarea socială a județelor pe medii rezidențiale		
	Valoarea IDS 2008	
	Mediul urban	Mediul rural
Jud. Alba	80	54
IDS maxim		
IDS	99	71
Nume județ	Cluj	Ilfov
IDS minim		
IDS	72	38
Nume județ	Giurgiu	Teleorman și Vaslui

În funcție de IDSL calculat la nivelul anului 2008, cele mai mari valori s-au înregistrat în județul Alba pentru 4 orașe mediu dezvoltate: Alba Iulia (88), Blaj (86), Sebeș (86), Aiud (82), 4 orașe sărace: Cugir (79), Ocna Mureș (79), Teiuș (79), Abrud (70) și 14 comune dezvoltate: Ciugud (72), Ighiu (68), Jidvei (68), Vințu de Jos (68), Mihalț (67), Sântimbru (67), Șona (67), Unirea (65), Sâncel (64), Crăciunelu de Jos (63), Daia Română (62), Lunca Mureșului (62), Săsciori (61) și Galda de Jos (60).

Un indicator care permite o măsurare indirectă a bunăstării comunitare care la rândul ei se reflectă în contextul social este **Indicele de dezvoltare a satului (DEVSAT)**, a cărui valoare de 62 situează județul Alba peste media națională din mediul rural. La nivel de județ acest indicator a fost construit prin agregarea a 4 indici referitori la capitalul uman, capitalul vital,

⁹ Dumitru Sandu (2010), Disparități sociale în dezvoltarea și în politica regională din România, Universitatea București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, pagina 8. (studiu elaborat în cadrul proiectului Dezvoltarea capitalului comunitar din România, CNCIS-ID 2068)

condițiile de locuire (capitalul material) și gradul de izolare a comunităților, indicii fiind calculați ca medii ale valorilor DEVSAT ponderate cu populația satului în 2002.

Gradul mediu de dezvoltare socială¹⁰ a satelor din județul Alba comparativ cu valorile maxime și minime la nivel național

Gradul mediu de dezvoltare socială a satelor pe județe					
Județul	DEVSAT	Capital uman	Capital vital	Capital material	Grad de izolare
<i>Alba</i>	62	61	56	59	41
Județul	DEVSAT Minim	Capital uman	Capital vital	Capital material	Grad de izolare
Vaslui	46	39	55	42	47
Județul	DEVSAT Maxim	Capital uman	Capital vital	Capital material	Grad de izolare
Ilfov	81	72	84	72	34
Total mediu rural	DEVSAT Mediu național	Capital uman	Capital vital	Capital material	Grad de izolare
	60	54	64	55	42

În funcție de clasificare satelor după nivelul de dezvoltare a acestora, potrivit datelor statistice, cea mai mare pondere a populației rurale din județul Alba, aproape o treime, trăiește în sate cu nivel maxim de dezvoltare, acest fapt se reflectându-se pe mai multe nivele de dezvoltare privind condițiile de trai și calitatea vieții.

Ponderea populației rurale pe categorii de sate în funcție de nivelul de dezvoltare¹¹ din județul Alba

Sate foarte sărace	Sate sărace	Sate mediu dezvoltate	Sate dezvoltate	Sate cu nivel maxim de dezvoltare
19.5	13.4	21.6	16.2	29.3

¹⁰ Dumitru Sandu, Indicele dezvoltării satului DEVSAT, pag 5

¹¹ Dumitru Sandu, Indicele dezvoltării satului DEVSAT, pag 6

7. Rețele și instituții de sprijin pentru afaceri

7.1. Infrastructura de sprijin pentru afaceri

- **Parcuri industriale**
 - Parcul Industrial Cugir
- **Centre de informare tehnologică**
 - Centrul de Informare tehnologica - Alba Iulia C.I.T. ALBATECH, CCIA Alba
 - *Domeniul de activitate:* Tehnologia informației, industria agroalimentară, biotehnologii pentru protecția mediului
- **Incubatoare de afaceri**
 - Incubatorul de Afaceri Alba Iulia

7.2. Asociații și instituții de sprijin pentru mediul de afaceri

A. Dezvoltarea durabilă a mediului economic și înconjurător:

1. Dezvoltarea mediului de afaceri

- Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Alba
- Consiliul Județean Alba
- Fundația PAEM din Alba Iulia
- Federația Patronală Alba

2. Agricultură și dezvoltarea rurală

- Asociația Țara Vinului
- Filiala Județeană Alba a Asociației Amicii Royelor din România
- Asociația crescătorilor de ovine din județul Alba
- Asociația producătorilor de produse tradiționale și ecologice Alba Transilvania
- Asociația Mierea Românească
- Asociația Copard
- Asociația Alba AFRODA pentru Dezvoltare Rurală
- Asociația Agricolă Frăția 92 din Sebeș
- Asociația Economică de Cooperare a Producătorilor de Polen din Blaj
- Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din Alba Iulia, Ocna Mureș, Aiud, Câmpeni
- Federația Națională de Pescuit Sportiv din România,

3. Industrie, transporturi, comerț

- Uniunea Generală a Industriașilor din România (UGIR 1903) - Filiala Alba

4. Producători, meșteșuguri tradiționale

- Asociația Europroiect Centru Produse pavele din Cugir
- Asociația Artă și Tradiții Meșteșugărești Alba

5. Turism și ecologie

- Asociația de Turism și Ecologie Trascău din Zlatna
- Asociația Valea Sebeșului, Alba
- Asociația Aurarilor Alburnus Maior din Roșia Montana

B. Dezvoltarea durabilă comunitară

- Grup de Acțiune Locală din Munții Metaliferi, Trascău și Muntele Mare (GAL - MMTMM), inițiat de primăria orașului Abrud
- Asociația Montană Moșilor din Alba Iulia
- Asociația intercomunitară de dezvoltare Alba Iulia
- Asociația de dezvoltare intercomunitară Centrul Transilvaniei

8. Finanțarea mediului economic

8.1. Dezvoltarea durabilă a mediului de afaceri

- Dezvoltarea mediului de afaceri și a antreprenorialului
 - Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice: Axa prioritară 1 "Un sistem de producție inovativ și eco-eficient", DMI 1.1 "Investiții productive și pregătirea pentru concurența pe piață a întreprinderilor, în special IMM-uri", DMI 1.2 "Accesul IMM la finanțare", DMI 1.3 "Dezvoltarea durabilă a antreprenorialului"
 - Programul de Competitivitate și Inovare al Comisiei Europene (CIP) - Programul pentru inovație și spirit antreprenorial" (The Entrepreneurship and Innovation Programme, EIP)
 - Programul UNCTAD/EMPRETEC - România pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii
 - Schema de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile instituită prin HG nr.1680/2008
 - Programul de Finanțare a Consultanței în Afaceri "Business Advisory Service BAS Programme", Schema de finanțare BAS România
 - Programul de sprijin pentru beneficiarii proiectelor în domenii prioritare pentru economia românească, finanțate din Instrumente Structurale ale Uniunii Europene

- Transferul de know-how, competitivitate și valorificarea rezultatelor cercetării de către mediu de afaceri
 - Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice: Axa prioritară 2 "Creșterea competitivității economice prin cercetare - dezvoltare și inovare", DMI 2.1 " CD în parteneriat între universități/ institute de cercetare - dezvoltare și întreprinderi, în vederea obținerii de rezultate aplicabile în economie", DMI2.3 "Accesul întreprinderilor la activitățile de cercetare - dezvoltare și inovare"
 - Programul de Competitivitate și Inovare al Comisiei Europene (CIP)

8.2.Sprijin pentru mediul de afaceri în dezvoltarea de proiecte sau parteneriate

- Tehnologia informației și a comunicațiilor
 - Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice: Axa prioritară 3 "Tehnologia informațiilor și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public"
 - Programul de sprijinire a politicii în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor (ICT Policy Support)
 - Programul de Competitivitate și Inovare al Comisiei Europene (CIP) - Programul de sprijin în politica tehnologiei informației și comunicațiilor (The Information Communication Technologies Policy Support Programme, ICT-PSP)
- Conservarea energiei și utilizarea de energii regenerabile
 - Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice: Axa prioritară 4 "Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării în contextul schimbărilor climatice"
 - Programul de Competitivitate și Inovare al Comisiei Europene (CIP) - Programul Energie Inteligentă europeană (The Intelligent Energy Europe Programme, IEE)
- Valorificarea resurselor naturale și protecția mediului
 - Programul de mediu LIFE+ al Comisiei Europene
- Dezvoltarea durabilă a industriei
 - Programul de Creștere a Competitivității produselor industriale
 - Programul Relații industriale și dialog social al Uniunii Europene
- Dezvoltare rurală și agricultură ecologică
 - Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, Măsura 141 (Sprijinirea fermelor agricole de semisubzistență), Măsura 142 (Înființarea grupurilor de producători) , Măsura 221 (Prima împădurire a terenurilor agricole), Măsura 312 (Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi), Măsura 322 (Reconstrucția și dezvoltarea satelor)
- Dezvoltare și promovarea valorilor culturale, tradiționale și turistice

- Programul Cultura 2007-2013, Componenta 1 "Sprijinirea proiectelor culturale", Componenta 2 " Sprijinirea organizațiilor active la nivel european în domeniul culturii", Componenta 3 "Sprijinirea activităților de analiza, colectării și difuzării informațiilor, precum și a optimizării impactului proiectelor din domeniul cooperării culturale"
- Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, Măsura 313 (Încurajarea activităților turistice)
- Programul național pentru perioada 2002-2012 pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului
- Programul de finanțare Media 2007

8.3. Accesul la informații privind sursele de finanțare eligibile pentru mediul de afaceri

- În fiecare lună Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru publică catalogul surselor de finanțare pentru societăți comerciale:
<http://www.adrcentru.ro/Detaliu.aspx?t=PFCatalog>
<http://www.fonduri-structurale.ro>
- Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României, fiind gestionat de Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri
<http://amposcce.minind.ro/>
- Programul de Competitivitate și Inovare al Comisiei Europene, finanțat de Uniunea Europeană
<http://ec.europa.eu/cip/>
- Programul UNCTAD/EMPRETEC - România pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, finanțat de Guvernul României și Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD), gestionat de Agenția pentru Implementarea Proiectelor și programelor pentru IMM-uri (AIPPIMM)
<http://www.aippimm.ro/>
- Schema de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile instituită prin HG nr.1680/2008, finanțată de Guvernul României
<http://www.finantare.ro/program-1371-Schema-de-ajutor-de-stat-privind-asigurarea-dezvoltarii-economice-durabile.html>
- Programul de Finanțare a Consultanței în Afaceri "BAS România", finanțat de Ministerul Federal de Finanțare al Austriei
<http://www.basromania.ro/>
- Programul de sprijin pentru beneficiarii proiectelor în domenii prioritare pentru economia românească, finanțate din Instrumente Structurale ale Uniunii Europene alocate României prin OUG nr.9/2010, program finanțat de Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderilor Mici și Mijlocii

- Programul de sprijinire a politicii în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor (ICT Policy Support) , finanțat de Uniunea Europeană
http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/participating/calls/call_proposals_11/index_en.htm
- Programul de Creștere a Competitivității produselor industriale, finanțat de Guvernul României și Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri
<http://www.minind.ro/competitivitate/competitiv.html>
- Programul Relații industriale și dialog social, finanțat de Uniunea Europeană
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=329&langId=en&callId=292&furtherCalls=yes>
- Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României, gestionat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
<http://www.madr.ro/pages/page.php?self=03&sub=0302&tz=030202>
- Programul de Mediu LIFE+, finanțat de Uniunea Europeană
<http://ec.europa.eu/environment/life/>
- Programul Cultura 2007-2013, Componenta 1 "Sprijinirea proiectelor culturale", finanțat de Uniunea Europeană, implementat în România de Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii prin Punctul de Contact Cultural al României
http://eacea.ec.europa.eu/culture/index_en.php și
<http://www.cultura2007.ro/>
- Programul național pentru perioada 2002-2012 pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului, finanțat de la Bugetul de Stat , program gestionat de Agenția pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru IMM-uri (AIPPIMM)
<http://programeationale2011.aippimm.ro/>
- Programul de finanțare Media 2007, finanțat de Uniunea Europeană
http://ec.europa.eu/culture/media/index_en.htm

8.4. Soluții alternative de finanțare acordate de bănci

- **BRD Groupe Societe Generale:**

- EUROBRD IMM: <http://www.fondurieuropenebrd.ro/ro/oferta-brd/eurobrd-imm.html>
 - Credit de investiții în completarea surselor proprii, pentru co-finanțarea componentei de contribuție proprie
 - Credit destinat pre-finanțării fondurilor nerambursabile aferente proiectului cu componenta fonduri europene
 - Credit destinat finanțării cheltuielilor ne-eligibile aferente proiectului cu componenta fonduri europene

- Finanțarea necesarului de capital de lucru ca urmare a implementării și operării proiectului de investiții
- BRD PROFIT <http://www.brd.ro/persoane-juridice/pachete-business/>
 - gamă completă de pachete Profit destinată microîntreprinderilor și întreprinderilor mici
- **CEC Bank**
 - Soluții de finanțare prin credit pentru investiții, credit pentru stocuri, plafon credit overnight acordat anterior încasărilor externe
<https://www.cec.ro/home/persoane-juridice/credite/credite.aspx>
 - Credit pentru IMM-uri din surse BERD și UE:
 - Facilități de finanțare în domeniul eficienței energetice
 - Facilități de finanțare în domeniul rural
- **Banca Transilvania**
 - Credite Agricole
http://www.bancatransilvania.ro/imm/creditele_agricole.html
 - Credite cu analiză simplificată, credite rapide fără garanții materiale, credite rapide pentru investiții, credite pentru firme nou înființate, credite rapide din surse BERD
http://www.bancatransilvania.ro/imm/credite_persoane_juridice.html#ancora1
- **ALPHA BANK**
 - Alpha IMMturism
https://www.alphabank.ro/ro/produse/alpha_IMM_turism.htm
 - Soluții de cofinanțare pentru proiecte europene
https://www.alphabank.ro/ro/produse/alpha_cofinantare.htm
- **Banca Românească**
 - Linii de finanțare pentru IMM-uri: EURO CREDIT și Creditul EURO INVEST
<http://www.banca-romaneasca.ro/main.php?did=535&code=imm+sme>
 - Finanțarea companiilor: a necesităților urgente, curente, a investițiilor și activităților de comerț
<http://www.banca-romaneasca.ro/main.php?did=135&code=facilitati+de+creditare>
- **Banca Comercială Carpatica**
 - Programe de finanțare: Creditul BEI, creditul din surse EFSE și Proiecte de dezvoltare rurală
http://www.carpatica.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=22&Itemid=185
 - Credite pentru IMM-uri și corporații: Credit Plafon Global Multioption, Credit de Investiții, Creditul Agricol

http://www.carpatica.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=22&Itemid=185

- **Raiffeisen Bank**

- Credite IMM: Credite clienți Medii, Credite clienți Micro, Credit de investiții pentru eficiență energetică

<http://www.raiffeisen.ro/intreprinderi-mici-si-mijlocii/credite-imm>